

Monika Boháčová:

La situación lingüística en Cataluña

(Posudek vedoucího diplomové práce)

Předkládaná diplomová práce se zabývá tématem, které poslední dobou nabývá na aktuálnosti: jazykovou situací v Katalánsku. V současném světě je hned několik míst, kde paralelní existence dvou jazyků vyvolává společenské napětí – ostatně i na španělském území najdeme další taková místa – situace v každém z nich je však specifická a odlišná. Diplomantka předkládá velmi aktuální a obšírně dokumentovaný pohled na oblast, jež je pro lingvistu zajímavá zejména tím, že ve střetu „velkého“ a „malého“ jazyka je postavení toho „malého“ relativně velmi silné.

Práce má pevnou a logickou strukturu. V úvodu je po krátkém vymezení užívaných sociolingvistických termínů charakterizována jazyková situace ve Španělsku a v Katalánsku, a to také z pohledu Evropské unie jako celku. V dalších kapitolách pak je konfrontován „ideální“ stav – tedy stav, jaký by měl být podle existujících zákonných norem a ustanovení – se situací skutečnou. Autorka si je vědoma, že zachycení tohoto skutečného stavu je sociolingvisticky velmi obtížné. Podle mého názoru velmi vhodně vybrala oblasti, kde může jazykové otázky dobře posoudit, konkrétně školství, výuku jazyků, obchod, media a kulturu. Závěry kapitol věnovaných těmto tématům pak využívá v oddíle zaměřené na (možnou) diskriminaci jednotlivých jazykových komunit (velký prostor v této souvislosti věnuje organizacím bojujícím proti takové diskriminaci). V závěru pak autorka zveřejňuje výsledky vlastního výzkumu: na vlastní webové stránce zveřejnila španělsky psanou anketu. Její výsledky jsou zajímavé jak ve svém souhrnu, tak i v jednotlivostech: reakce některých respondentů jsou nejvýmluvnějším dokladem složitosti jazykové situace v Katalánsku a ukazují, že vinou netolerance a extremismu některých částí populace bude hledání všeobecně přijatelného řešení obtížné.

Úvodem svého hodnocení chci poznamenat, že jde o práci velmi povedenou a vyzrálou. Její téma sice není nijak objevené, zpracování je však suverénní a v českém prostředí nové. Jak vyplývá z úvodu, autorka nechce teoreticky spekulovat nad tématem bilingvismus, nýbrž chce materiálově doložit situaci v jedné konkrétní lokalitě. Zvláště bych chtěl ocenit práci se sekundární literaturou: již dlouho jsem nečetl diplomovou práci, která by byla tak dobře a tak úplně doložena materiálem z nejrůznějších zdrojů. Zájemce o jazykovou situaci v Katalánsku zde nalezne vše podstatné (zákony, statistiky, podstatné doklady z diskuse o jazykových otázkách, jež v Katalánsku probíhala a probíhá), včetně informací zcela nových (obšírně je zde například komentováno i referendum, které v Katalánsku proběhlo před třemi měsíci). Tento materiál, ani ten z Internetu, přitom není přebírán mechanicky: je navzájem konfrontován a organicky začleněn do výkladu. Právě obšírně doložený materiál k tématu považuji za největší klad práce.

V závěrečném shrnutí a hodnocení současného stavu se autorka vyjadřuje obezřetně a střízlivě, což dle mého názoru odpovídá situaci. Tento přístup uplatňuje v celé práci: třebaže z náznaků je zřejmá její sympatie k hnutím podporujícím rozvoj katalánštiny, až na řídké výjimky se neuchyluje k zjednodušujícím, aktivistickým formulacím.

Oceňuji rovněž vynikající grafické zpracování práce a suverénní jazykovou stránku, a to v pasážích psaných španělsky i katalánsky (překlepů a chyb jsem našel jen minimálně).

Shrnu-li to: jde o práci materiálovou, nikoli spekulativní, a jako takovou ji považuji za nadprůměrnou. Plně ji proto doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 12. září 2006

PhDr. Petr Čermák, Ph. D.

